

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 314/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť E. K., zastúpenej AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 145/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. K. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2014 doručená sťažnosť E. K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 145/2011 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení navrhovateľky sa návrhom zo 16. novembra 2011 domáha proti odporcovi vydania bezdôvodného obohatenia v sume 2 298,42 € s príslušenstvom.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Okresný súd Košice II. nariadil v danej veci pojednávanie po takmer 7 mesiacoch na deň 14. 06. 2012 pojednávanie, na ktorom vypočul sťažovateľku a aj žalovaného. Následne vydal uznesenie, ktorým pojednávanie odročil na neurčito za účelom pripojenia spisov 31 C/30/2004, 22 C/77/2009 a 31 C/117/2010, ktoré v konaní vyžiadal súd aj napriek tomu, že súd mohol rozhodovať aj bez pripojenia uvedených spisov.

Od 14. 6. 2012 do dnešného dňa nebolo vo veci nariadené ďalšie pojednávanie, ani vydané rozhodnutie, či vykonaný akýkoľvek ďalší procesný úkon, ktorým by sa konalo vo veci samej...

Poukazujeme na skutočnosť, že predmetné konanie trvá odo dňa podania návrhu už takmer dva a pol roka. Skutočnosť, že Okresný súd Košice II. vo veci nenariadi! pojednávanie už skoro 2 roky je v priamom rozpore so zásadou právnej istoty, práva na spravodlivý súdny proces bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na prejednanie vecí v primeranej lehote...“

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 4 000 € z dôvodu, že *„sa sťažovateľka dlhé roky nedokáže domôcť meritórného rozhodnutia aj za okolností, že sa nejedná o mimoriadne zložitý spor a jeho nároky sú preukázané, spôsobila stratu dôvery v súdy a súdny systém Slovenskej republiky a ich význam, pocit krivdy a nespravodlivosti... Je potrebné taktiež zohľadniť skutočnosť, že sťažovateľka je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím (viď, príloha) - invalidná dôchodkyňa, ktorá poberá invalidný dôchodok tvoriaci jej jediný príjem; a preto, riadne neuhradenie jej nároku voči žalovanému ako aj nemožnosť domôcť sa úhrady na súde zhoršuje jej, už aj tak*

zlú sociálnu situáciu. Nečinnosťou Okresného súdu Košice II. dochádza nie len k prehlbovaniu právnej neistoty sťažovateľky, ale aj k strate jej dôvery v súdy a tiež k znižovaniu jej ekonomickej úrovne.“.

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na verejné prerokovanie bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a základné právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II. v konaní sp. zn. 19 C/145/2011 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Košice II. v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C/145/2011 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 €, ktoré je Okresný súd Košice II. povinný do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu vyplatiť sťažovateľke na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4. Okresný súd Košice II. je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 340,09 € do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu...“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti

inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V súvislosti s tým ústavný súd pripomína, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Účinným právnym prostriedkom nápravy v súvislosti s námietkou zbytočných priesťahov v napadnutom konaní je podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu (napr.

IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04) podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. Podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil dovtedajší protiprávny stav zapríčinený neprerokovaním veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý mal k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka sťažnosť na prietahy v namietanom konaní u predsedu okresného súdu neuplatnila.

V uvedenej súvislosti poukazuje sťažovateľka na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 12. júna 2012 (Ištván, Ištvánová proti Slovenskej republike), z ktorého podľa jej názoru vyplýva, že „*Európsky súd pre ľudské práva nepovažuje sťažnosť na prietahy podanú predsedovi príslušného všeobecného súdu podľa zákona o súdoch za účinný prostriedok nápravy pre účely článku 35 ods. 1 Dohovoru*“.

Ústavný súd konštatuje, že túto argumentáciu nemôže akceptovať, pretože uvedené rozhodnutie ESLP sa týkalo konania, ktorého dĺžka bola takmer 6 a pol roka, na rozdiel od namietaného konania, ktoré od jeho začiatku až do podania sťažnosti ústavnému súdu trvá 2 a pol roka.

Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012) na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade už netrvá v prípadoch, keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už *prima facie* zjavne neprimeraná, čo však v konkrétnych okolnostiach danej veci nemožno podľa jeho názoru bez ďalšieho konštatovať.

Sťažovateľka v konaní pred okresným súdom sťažnosť na prietahy podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy okresného súdu riadne nepodala. Vzhľadom na to, že ústavný súd z obsahu sťažnosti nezistil, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov hodných osobitného zreteľa, sťažnosť odmietol ako neprípustnú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prietahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2014